

ensemble Peregrina

Gesluierde verlangens

UIT
VRIJE
WIL

MUSICA SACRA Maastricht

Nonnenliefde en nonnenleven in de middeleeuwen

CASTITAS - De kuisheid

SEQUENS Virgines egregie (Roman de Fauvel, 14^e eeuw)

SEQUENS Virgines egregie (Las Huelgas, 14^e eeuw)

instrumentaal intermezzo

Hildegard van Bingen 1098-1179 - O pulchre facies ANTIPHONA DE VIRGINIBUS (Rijnland, 12^e eeuw)

CONDUCTUS Casta catholica (Las Huelgas, 14^e eeuw)

TEMPTATIO - De verleiding

DIALOG Te mihi meque CLERICUS ET NONNA-DIALOG (Zwitserland, 15^e eeuw)

MOTET Nonne sanz amour/Moine/ET SUPER (Frankrijk, 13^e eeuw)

Michael Beheim 1420-1472/79 - Ain beispiel von ainer eptissin (Duitsland, 15^e eeuw)

MOTET Cil bruns/IN SECULUM (Frankrijk, 13^e eeuw)

MOTET In seculum viellatoris (zonder tekst) (Frankrijk, 13^e eeuw)

DIALOG Suavissima nunna CLERICUS ET NONNA-DIALOG (Rijnland, 11^e eeuw)

HERMANA DEFUNCTA - Overleden zuster

ANTIFOON (getropeerd) Salve Regina/Virgo clemens (Zuid-Duitsland, 14^e eeuw)

CONDUCTUS O monialis concio (Las Huelgas, 14^e eeuw)

LITANIE Kyrie/Iesu parce ei (Palma de Mallorca, 14^e eeuw)

IN GEVANGENSCHAP - Klacht van de non

LIED Awe meiner iungen tage (Duitsland, 13^e eeuw)

MOTET Nus ne mi/Nonne sui/APTATUR (Frankrijk, 13^e eeuw)

CHANSON PIEUSE Li debonaires Dieus (Frankrijk, 13^e eeuw)

PLANCTUS MONIALIS Plangit nonna fletibus (Noord-Italië, 11^e eeuw)

MOTET Joliement/Quant voi/JJe sui joliete/APTATUR (Frankrijk, 13^e eeuw)

LIED Quant se vient en mai (Frankrijk, 13^e eeuw)

SEQUENS In virgulto graciae (Las Huelgas, 14^e eeuw)

zondag 22 september 2024

14.00 - 15.00 uur

Kapel Zusters onder de Bogen

ensemble Peregrina (Basel)

Agnieszka Budzińska-Bennett zang en leiding

Lorenza Donadini zang

Hanna Järveläinen zang

Grace Newcombe zang

Baptiste Romain vedel

Marc Lewon zang, luit, lier en gittern

Gesluierde verlangens

Nonnenliefde en nonnenleven in de middeleeuwen

In de middeleeuwen werden de levensfasen van de vrouw ingedeeld op basis van haar seksuele ervaring. De maagdelijkheid van jonge meisjes moest gekoesterd en beschermd worden. Eenmaal getrouwd kreeg trouw prioriteit. Kuisheid werd geprezen in het weduwschap en veel oudere vrouwen kozen ervoor om hun laatste jaren in het klooster door te brengen. Vrouwen die kozen voor een leven achter de kloostermuren, legden een gelofte van trouw af aan Christus: het spirituele huwelijk met Jezus maakte deel uit van hun initiatierite. Veel kroniekschrijvers in kloosters en in de buitenwereld waren gefascineerd door de relatie van een vrouw met haar lichaam en vooral haar maagdelijkheid. Er zijn vele teksten bewaard gebleven over de bijzondere ervaringen van nonnen; soms geschreven door vrouwen of, vaker, door mannen die zich het leven van vrouwen probeerden in te beelden.

Ave versus Eva

Dit concertprogramma bestrijkt het hele scala aan ervaringen van kuisheid en liefde van de vrouwen die leefden in de meer of minder zelfverkozen beslotenheid van het klooster, en die ondanks deze lotsbestemming niet altijd bereid waren om de lichamelijke liefde aan zich voorbij te laten gaan.

Natuurlijk: vrouwen werden aangemoedigd om zich te meten met het ideale model van zuiverheid, de Maagd Maria. Maria werd ook vaak tegenover Eva geplaatst (Ave versus Eva). In de getropeerde * antifoon **Salve Regina** vergelijken de zangeressen zichzelf met Eva's verbannen kinderen, de antithese van hun eigen ideaal. Dit lied werd gezongen bij de begrafenissen van belangrijke personen en wordt hier daarom gecombineerd met gezangen ter nagedachtenis aan de doden.

In de conductus **Casta catholica** uit de Codex Las Huelgas – een beroemd manuscript dat in de veertiende eeuw mogelijk in bezit en gebruik is geweest

* tropen zijn ingelaste teksten, vaak op lange melismen (notenslierten)

van nonnen – wordt Maria om kracht gevraagd om de lichamelijke zuiverheid te kunnen bewaren. In **O monialis concio**, dat in hetzelfde manuscript is overgeleverd, wordt de dood van een non betreurd, maar dit verlies wordt gesteld tegenover de vreugdevolle opname van de non in de hemel. De sensuele beeldspraak in **O pulchre facies** van Hildegard van Bingen nodigt uit tot een vergelijking met maagden met de heerlijkste tuin. De uitgebreide tekst van **Kyrie/lesu parce** roept Maria de heilige martelaren Catharina, Petrus en Dominicus aan om kracht en bijstand. Het stuk maakt deel uit van een litanie voor een overleden non en werd gezongen door Augustijner zusters in Palma.

De verzoeking

Een leven als non werd algemeen gezien als een deugdzame levenswijze, vooral voor jonge vrouwen. In grote delen van Europa was het heel normaal dat vaders hun ongetrouwde dochters naar het klooster stuurden, om ze, zodra ze de puberteit bereikten maar nog ongetrouwd waren, weg te houden van wereldse verleidingen. Voor veel jonge vrouwen moet het verlangen om aan de controle van de familie te ontsnappen groot zijn geweest, zoals het motet **Cil bruns/IN SECLUM** illustreert. De jonge vrouw hierin weet heus wel dat die knappe jongeman haar niet ontvoert om een religieus leven te leiden, maar om haar hart en, zo wordt geïmpliceerd, haar lichaam te veroveren.

Een opmerkelijk Duits toneelstuk uit de vijftiende eeuw, **Ain beispiel von ainer eptissin**, vertelt het verhaal van een abdis die bezweek voor de verleidingen van het lichaam. Bij het weer aankleden speldt zij haastig de sluier op haar hoofd – maar tijdens de dienst blijkt dat zij het ondergoed van haar minnaar op haar hoofd draagt, tot groot vermaak van het koor.

Het dertiende-eeuwse motet **Nonne sanz amour/Moine/ET SUPER** illustreert de gecompliceerde liefdesrelatie tussen een non en een monnik, die het streven naar geluk door seksuele onthouding lijken te hebben opgegeven.

Hoe zag het leven eruit van de vrouwen die definitief kozen voor het religieuze leven, een leven waarin ze in feite zowel in het klooster als in hun eigen lichaam zijn opgesloten? De dagelijkse routine van het kloosterleven bestond uit het ritueel naleven van de regels. In **Plangit nonna fletibus** overpeinst een non haar zware lot: in de steek gelaten in een vreemde omgeving ijsbeert ze heen en weer, dromend van wat ze moet missen in de buitenwereld. De gereconstrueerde melodie is gebaseerd op de melodische contouren van de enige overgeleverde bron.

Herhaling staat centraal in **Nus ne mi/Nonne sui/APTATUR**, een motet waarin de non bitter klaagt over haar plicht om elke dag de klok voor de Metten te luiden. Er is hier sprake van een woordspeling: het gedwongen dagelijkse 'luiden' van de klok zou wel eens symbool kunnen staan voor een regelmatige seksuele ontmoeting met een geestelijke.

Minstreel en trouvère

De minstreeltekst **Awe meiner iungen tage** werd twee eeuwen na *Plangit nonna fletibus* geschreven, maar bevat vergelijkbare ideeën. De muziek werd door de uitvoerders gecomponeerd (overigens net als voor *Te mihi meque* en *Suavissima nunna*, beide dialogen tussen fictieve nonnen en geestelijken uit de late middeleeuwen). In dit stuk beklagt de non zich erover dat de groene buitenwereld voor haar gesloten blijft. Zij versiert haar sluier met de bloemenkransen die ze had willen dragen.

Het geestelijke lied **Li debonaires Dieus** is gecomponeerd rond het refrein 'De goede Heer heeft mij in zijn gevangenis gezet', hoewel de liefde die het jonge meisje voelt dubbelzinnig wordt weergegeven: houdt zij van Jezus of van een wereldse minnaar? De fysieke belemmeringen van de nonnen worden versterkt door hun kleding, niet in de laatste plaats door de riem die hen constant herinnert aan het belang van kuisheid. Het refrein 'Ik voel de zoete pijn onder mijn riem. Vervloekt is hij die van mij een non maakte!' komt voor zowel in het dertiende-eeuwse trouvère-lied **Quant se vient** als in het prachtige en complexe motet **Jolïement/Quant voi/Je sui joliete/APTATUR**.

*'Ik voel de zoete pijn onder mijn riem.
Vervloekt is hij die van mij een non maakte!'*

Deze zetting herinnert de luisteraar voortdurend aan de prille leeftijd van de non – zij is slechts veertien – en plaatst die in de context van ontluikende seksuele volwassenheid, waarin de jonge vrouw ernaar verlangt te ontsnappen aan haar ingeperkte realiteit. Voor de reconstructie van het trouvère-lied is het refrein van het motet gebruikt als zelfstandige melodie: er zijn talloze aanwijzingen dat melodieën op deze manier werden gebruikt als basis voor vocale partijen in meerstemmige stukken.

In volle bloei

Toch zijn er ook andere verhalen. Voor veel jonge vrouwen was het religieuze leven geen straf maar een roeping. In de sequens **In virgulto gracie** worden de gesloten muren van de kloosterkerk vergeleken met een tuin waarin Christus de goddelijke tuinman is en de nonnen bloemen, in volle bloei. Christus, die de bloemen zelf heeft uitgekozen, verzorgt en voedt hen met het woord van God. Dit stuk herinnert ons eraan dat het kloosterleven, hoewel ongetwijfeld hard en vol ontberingen, voor sommige vrouwen kansen bood voor spirituele groei en vervulling door gebed, onderwijs en gemeenschapsleven.

Lisa Colton en Lucas Bennett, vertaling Susanne Vermeulen

Nonnen in gebed (fragment Aufstellungssaltar) door 'Meister von Liesborn' (2e helft 15e eeuw)

CASTITAS - De kuisheid

Virgines egregie SEQUENS

Virgines egregie,
virgines sacrate,
coram vestri facie
sponsi coronate,

In eterna requie
sursum sublimare,
canticum leticie
domino cantate.

Castitatis liliū
olim custodistis
propter dei filium,
cui placuistis;

templum sancti spiritus
esse voluistis,
tactus et concubitus
ideo fugistis.

Flore pudicie
vestre reservato,
carnalis lascivie
motu refrenato

debito mundicie
premio donato,
assidetis socie
virginali nato

Non estis de fatuis,
que cum vasis vacuis
sponsum prestolantur.

Immo de prudentibus,
que plenis lampadibus
bene preparantur.

Fatuis virginibus,
oleo carentibus,
sponsus est dicturus:

Edele maagden,
gewijde maagden,
voor het aangezicht
van uw echtgenoot gekroond,

tot eeuwige vrede
in de hoogte verheven,
zingt een vrolijk lied
voor de Heer.

De kuisheid van de lelie
hebben jullie ooit bewaakt
omwille van de zoon van God,
in wie u behagen scheidt;

een tempel van de Heilige Geest
wilden jullie zijn,
daarom hebben jullie je afgekeerd
van aanraking en bijslaap.

Omdat jullie de bloem der kuisheid
hebben bewaard
en de drang tot vleeselijke lust
beteugeld hebben,

werd jullie door de verschuldigde reinheid
de beloning verleend,
en nemen jullie plaats
naast de maagdelijk geborene.

Jullie behoren niet tot de dwazen,
die met lege kruiken
de bruidegom opwachten.

Jullie behoren daarentegen tot de schranderen,
die met gevulde lampen
goed zijn voorbereid.

Tot de dwaze maagden,
die geen olie hebben,
zal de bruidegom zeggen:

"Vobis non aperiam,
prudentes recipiam
premium daturus".
Amen.

Hildegard van Bingen

O pulchre facies ANTIPHONA DE VIRGINIBUS

O pulchre facies,
Deum aspicientes
et in aurora edificantes,
o beate virgines,
quam nobiles estis.
In quibus Rex se consideravit,
dum in vobis omnia celestia
ornamenta presignavit,
ubi etiam suavissimus hortus estis,
in omnibus ornamentis redolentes.

Casta catholica CONDUCTUS

Casta catholica
Cantent connubia
Casta colentia
Carisma carmina

Micans mundicia,
Miscens mirifica,
Mordens magrencia,
Mestans malicia. Amen.

Da dulcis domina,
Dulcoris dulcia;
Divinitus dona,
Divini dulcia.

Pollens potencia,
Piis pudicia,
Presta, piissima,
preesse patria. Amen.

"U laat ik niet binnen,
ik zal de wijzen ontvangen, opdat hun
beloning hun geschonken mag worden".
Amen.

Hoe mooi is het gelaat
van jullie die God aanschouwen,
en in de dageraad bouwen,
o gezegende maagden,
hoe nobel zijn jullie.
De koning heeft zichzelf in jullie beschouwd,
alle schoonheid van de hemel
in jullie aangekondigd.
Zo zijn jullie de meest kostbare tuin,
geurig in alle ornamenten.

Laat vrome katholieke
het huwelijk bezingen
en eer brengen aan
door God geschonken gaven.

Schitterende reinheid,
veelvoudige wonderen,
bijtende leugens,
kwellende zonden. Amen

Geef, zachtmoedige meesteres,
de zoetheid van je lieflijkheid,
verschaf de goddelijke
innemendheid van de hemel.

Sterke kracht,
zegevier met vrome kuisheid
opdat de meest vromen in het vaderland
het voortouw nemen. Amen

TEMPTATIO - De verleiding

Te mihi meque DIALOOG

NONNA

Te mihi meque tibi genus,
aetas et decor aequant:
Cur ergo sumus sic
in amore pares?

CLERICUS

Non hac veste places aliis
nec vestis ametur:
Que nigra sunt, fugio,
candida semper amo.

NONNA

Si sim veste nigra,
niveam tamen aspice carnem!
Que nigra sunt, fugias,
candida crura petas.

CLERICUS

Nupsisti Christo,
quem non offendere fas est:
hoc velum sponsam te notat esse Dei.

NONNA

Deponam velum,
deponam cetera quaeque:
Ibit ad lectum nuda puella tuum.

CLERICUS

Si velo careas,
tamen altera non potes esse
vestibus ablatis
non mea culpa minor.

NONNA

Culpa quidem, sed culpa levis tamen ipsa
fatetur: Hoc fore peccatum,
sed veniale tamen.

NON

Jij bent voor mij en ik ben voor jou
gelijke in positie, leeftijd en uiterlijk:
waarom zijn we dan niet
ook partners in de liefde?

GEESTELIJKE

In dit gewaad behaagt u anderen niet,
noch kan iemand verliefd worden in dit gewaad:
zij die in het zwart gekleed zijn ontvlicht ik,
zij die in het wit gekleed zijn, heb ik immer lief.

NON

Ook al draag ik een zwart gewaad,
je moet toch naar het blanke vlees streven!
Zij die zwart gekleed zijn, moet je ontvlichten;
de blanke dijen moet je begeren.

GEESTELIJKE

Je bent met Christus getrouwd,
het is niet juist om Hem te krenken:
deze sluier geeft aan dat je Gods bruid bent.

NON

Ik zal de sluier afleggen,
ook al het andere zal ik afleggen:
een naakt meisje zal naar je bed gaan.

GEESTELIJKE

Als je je sluier aflegt,
kun je nog steeds niet iets anders zijn,
en het afwerpen van je gewaden
vermindert mijn schuld niet.

NON

Schuld, ja zeker, maar de schuld zal licht zijn,
en toch bekend ze zelf: deze zonde zal
geschieden, maar kom toch.

CLERICUS

Uxorem violare viri
grave crimen habetur:
sed gravius sponsam
te violare Dei.

NONNA

Cum non sit rectum,
vicini frangere lectum
Plus reor esse reum
zelotypare Deum.

Nonne sanz amour/Moine/ET SUPER MOTET

TRIPLUM

Nonne sanz amour

Navra ja joie a nul jor
S'elle n'a aucun ami
Qui a Dieu proie por li,
Qu'en amer a grant douçor
Quant l'en ni pense folor;
Et si aprent on valour,
Et mieux en est on nourri,
Et puisqu n'en est saisiz,
N'en sent nus dolor
Que n'il soit merci.

MOTETUS

Moine qui a cuer jolif
Ne doit estre sans amour
Au mains de nostre Signour.
Por moi le di,
Qui onques mes ne senti
Si grant douçor.
Si amoie en mout haut leus
Quant me rendi;
Enquire aime je en Dieu
Celi qui Dieus doinst joie et honor,
Qu'onques a nul jor
Si vaillant ne vi.

TENOR

ET SUPER

GEESTELIJKE

Het te schande maken van je vrouw
brengt grote schuldgevoelens met zich mee
voor de echtgenoten: maar het te schande
maken van jou, Bruid van God, is nog ernstiger.

NON

Als het niet juist zou zijn
om het bed bijna kapot te maken,
meen ik dat het nog zondiger zou zijn
als de zondaar God benijdt.

TRIPLUM

Een non zonder liefde
zal nooit gelukkig zijn,
tenzij ze een minnaar heeft,
die voor haar tot God bidt;
want er schuilt zo'n grote zoetheid in de liefde,
als deze je niet op dwaze gedachten brengt;
en je leert deugdelijkheid,
en je wordt er beter door gevoed,
en vanaf het moment dat je erdoor
gegrepen wordt, ervaar je geen pijn
die geen genade zou zijn.

MOTETUS

Een monnik met een blij hart
mag nooit zonder liefde zijn,
in de handen van onze Verlosser.
Ik zeg dit om mijnentwil,
ik die nooit
zo'n grote lieflijkheid heb ervaren.
Ik beminde een vrouw van hoge stand,
toen ik intrad (in het klooster);
bij God heb ik nog steeds lief degene
aan wie God vreugde en eer heeft verschaft,
want nooit heb ik iemand anders gezien,
van zo grote waarde.

TENOR

EN OVER

Ain beispiel von ainer eptissin

Ain beispiel ich euch singe.
in ainem closter wunt ein eptissinn.
nun harent framde dinge.
sy was auss halb zu sehen an
In gaistlicher geberde
und pflag dach stiller, togenlicher mynn,
dar nach stund ir begerde,
ir hercz gancz in der bulschafft bran.
Wie wal sy in der sach gar ungelabig was
den armen closter frawen,
wann sy von bulschafft wegen van ir liten
manchen kieff.
sie varchten iren has,
ir harten straffung und auch drawen.
an ainem abent sich gepuret daz,
das sy ir pul tet schawen.
die selben nacht er bei ir slieff.

Des margens zu der meten
sprang sy von irem bulen, daz ist war,
wann sie ir zeit wolt peten.
hin zu der kirchen waz ir nat.
Da graiff sie nach dem weile,
den sy ab den slaiern tragen zu kor.
dy fraw in schneller eile
pegraiff irs bulen nider wat.
Die swang sy auff und wont,
daz ez ir weile wer.
Die nunnen wurden lachen,
da sie die eptissin so spötiglichen sahen gen,
in dem kor treten her.
auss ir sy grossen spot warn machen.
die eptissin wart da erzurnet ser.
die nunnen zu ir sprachen:
"nempt euren weil und schawend den!"

Den priestern in dem tempel
die eptissin wal zu geleich ist.
die geben pös exempel,
was sy uns wern, das dün sie selb.
Geitikait sie uns weren

Ik zing een parabel voor je:
Een abdis woonde in een klooster.
Luister nu naar een vreemd verhaal:
Uiterlijk gedroeg ze zich vroom,
maar van binnen koesterde zij
in stilte een geheime liefde,
waarnaar zij verlangde.
Haar hart stond in vuur en vlam van zinnelijke
liefde. Toch was ze hier nogal wantrouwig over
jegens haar arme vrouwelijke kloostergenoten,
omdat dezen zich nogal ergerden
aan haar liefdesaffaires.
Ze vreesden haar haat,
haar harde straffen en bedreigingen.
Op een avond gebeurde het
dat ze haar geliefde ontmoette.
Diezelfde nacht sliep hij met haar.

In de ochtend voor de vroege mis,
voorwaar, sprong zij van haar minnaar af,
omdat ze op dat moment wilde gaan bidden.
Ze moest naar de kerk.
Toen greep ze naar de kap die ze over hun
sluiers dragen, als ze naar het koor gaan.
De vrouw, in haar haast,
pakte de onderbroek van haar vriend.
Ze zette hem op en dacht
dat het haar kap was.
De nonnen barstten in lachen uit,
toen ze de abdis zo belachelijk zagen lopen
en het koor in zagen gaan.
Ze overlaadden haar met grote spot.
De abdis werd erg boos.
De nonnen zeiden tegen haar:
"Zet je kap af en kijk ernaar!"

Met de priesters in de kerk
kan deze abdis worden vergeleken.
Ze gaven een slecht voorbeeld:
wat ze ons verbieden, doen ze zelf.
Ze verbieden ons om gierig te zijn

und suchen doch vil pösser,
 valscher list,
 wie sie ir guter meren,
 die sie schir haben mer wenn helb.
 In uber mut und hafart
 sein sy gancz entwicht,
 schnöd, upig und versorten.
 und mit unkeuschikait
 valbringen sy vil missetat.
 ir schand leid an dem licht,
 wann sÿ erscheint an allen orten.
 waz sy uns lern, das tun sie selber nicht.
 ir laien, valkt irn warten
 pas wann den werken, das ist nat.

Cil bruns/IN SECULUM MOTET

MOTETUS

Cil bruns ne me meine mie
 Pour rendre en une abaïe;
 Mes pour mener bone vie,
 Que que l'en die.
 Pour folie
 En ont envie
 Mesdisant;
 Que qu'il en voisent
 disant,
 Bien voi
 Et bien aperçoi
 Qu'il ne m'a mie
 Ravie
 Por fere nounain de moi.

TENOR

IN SECULUM

In seculum viellatoris MOTET
 (zonder tekst)

en streven zelf toch naar kwade,
 valse sluwheid,
 om hun goederen te vergroten,
 waarvan ze meer dan genoeg hebben.
 In hoogmoed en arrogantie
 zijn ze zeer bedreven
 laag, ijdel en corrupt.
 En met onkuisheid
 begaan ze allerlei misdaden.
 Hun schande is openbaar,
 omdat het zich overal laat zien.
 Wat ze ons leren, doen ze zelf niet.
 Leken, volg hun woorden
 meer dan hun werken, dat is wat nodig is.

MOTETUS

Deze bruinharige man neemt mij niet mee
 om me aan een nonnenklooster over te dragen,
 maar om een mooi leven te leiden,
 wat ze ook mogen zeggen:
 Door dwaasheid
 zijn ze afgunstig,
 deze lasteraars;
 Wat ze er ook van
 zeggen,
 zo zie ik het
 en ik besef goed
 dat hij mij niet heeft
 ontvoerd
 om een non van mij te maken.

TENOR

VOOR ALTIJD

CLERICUS

Suavissima nunna,
ach fertrue mir mit wunna!
Tempus adest floridum,
gruonot gras in erthun.

NONNA

Quid vis ut faciam?
sago thu mir, iunger man.
Turpis, hortaris unicam
ferno themo humele dan!

CLERICUS

Carissima mea,
coro miner minna!
Nunc frondes virent silve,
nu singent vogela in walde.

NONNA

Iam cantet philomela! –
kristes wirt mine sela;
Cui me devovi,
themo bin ih gitriuwe.

CLERICUS

O formosa domina,
sag ic thir mine triuwe –
Mee sedes anime,
thu engil in themo humele!

NONNA

Sed angilorum premia
samt gotelicher minne
Te prement, animam
thines vogeles verradan.

CLERICUS

Carissima nunna,
choro miner minna!
Dabo tibi super hoc
wereltero dan genuoc.

GEESTELIJKE

Liefste non,
O, vertrouw jezelf met lust aan mij toe!
De tijd van bloei is aangebroken,
het gras kleurt groen op aarde.

NON

Wat wil je dat ik doe?
Vertel het me, jongeman.
Schaamteloos duw je je enige
ver van het koninkrijk der hemelen!

GEESTELIJKE

Mijn liefste,
proef van mijn liefde!
Nu worden de bladeren in het bos groen,
nu zingen de vogels in het bos.

NON

Laat de nachtegaal maar zingen!
Mijn ziel zal (echter) Christus toebehoren;
aan wie ik mezelf heb toevertrouwd,
aan wie ik trouw ben.

GEESTELIJKE

Oh mooie meesteres,
Ik belijd mijn loyaliteit aan jou –
jij woning van mijn ziel,
jij engel uit de hemel!

NON

Maar de beloningen van de engelen
samen met de goddelijke liefde,
sporen u nog steeds aan
om de ziel van je kleine vogel te verraden?

GEESTELIJKE

Liefste non,
probeer mijn liefde!
Ik zal je bovendien
meer dan voldoende aardse eer schenken.

NONNA

Hoc evanescit omne
also wolcan in themo humele:
Solum Christi regnum
thaz bilibit uns in ewun.

CLERICUS

Quod ipse regnat credo
in humele so scono:
Non recusat dare –
thaz gileistit her ze ware!

NONNA

Nomini amantis, ther
gitriuwe mir ist,
Tantum volo credere
thaz thu mir wundist mine sinne.

DUO Laus sit Amori
thaz her si bekere,
Quam penetrabit ut sol,
also si minnen gerno nu sal.

HERMANA DEFUNCTA - Overleden zuster

Salve regina/Virgo clemens ANTIFOON

Salve, regina misericordiae;
vita, dulcedo
et spes nostra, salve.
Ad te clamamus, exsules filii Eve.
Ad te suspiramus,
gementes et flentes in hac lacrimarum valle.
Eia ergo, advocata nostra,
illos tuos misericordes oculos ad nos converte.
Et Iesum, benedictum fructum ventris tui,
nobis post hoc exsilium ostende *placatum*

Virgo clemens, mater pia,
Audi preces, o Maria,
pie te colencium
O clemens
Gloriosa mater Dei,
Vita, spes et salus rei,
Placa nobis filium.

NON

Dit alles gaat voorbij
als de wolken aan de hemel:
Alleen het rijk van Christus is
wat ons voor altijd blijft.

GEESTELIJKE

Dat hij regeert,
dat geloof ik, in de hemel zo wonderbaar:
Hij weigert niet te geven –
daar houdt hij zich echt aan!

NON

In naam van de geliefde,
die mij trouw is,
wil ik zoveel geloven,
dat je mij van gedachten doet veranderen.

DUET Alle lof zij Cupido,
dat hij haar liet beseffen,
die hij als de zon zal doordringen,
omdat ze nu wil liefhebben.

Wees gegroet, koningin van barmhartigheid;
ons leven, onze vreugde
en onze hoop, wees gegroet.
Tot u roepen wij, ballingen, kinderen van Eva;
tot u smeken wij,
zuchtend en wenend in dit dal van tranen.
Daarom dan, onze voorspreekster,
sla op ons uw barmhartige ogen;
en toon ons, na deze ballingschap,
Jezus de gezegende vrucht van uw schoot.

O goedertieren maagd, vrome moeder,
verhoor de gebeden, o Maria,
van hen die u vroom aanbidden.
O goedertieren,
Roemrijke moeder Gods,
Leven, hoop en verlossing der zondaars,
stem uw Zoon gunstig voor ons.

O pia
*Eya, dulcis mater Christi,
Frui da, quem genuisti,
Nos post hoc exilium.
O dulcis [virgo] Maria.*

[troperingen zijn cursief weergegeven]

O monialis concio CONDUCTUS

O monialis concio
Burgensis, plange filiam
tributo dato proprio,
amittens hanc innoxiam;
set plaude pro victoria
dum fulgens hec in gloria.

Kyrie/lesu, parce ei LITANIE

Kyrie eleyson.
Christie eleyson.
lesu, parce ei. (3x)

Mater Dei propera
Mostra nato pectora
Ut istius sceleram relaxet gratis
lesu, parce ei.

O regina gracie,
Placa regem glorie
Ut defuncta hodie
lungat cum beatis.
lesu, parce ei.

Angeli succurrite,
Ab hoste defendite
Et hanc vobis ducite
In conspectu Dei
lesu, parce ei.

Patriarche celitus
Subvenite protinus
Ut placetur Dominus
Miserendo ei.
lesu, parce ei.

O vrome,
Welaan, zoete moeder van Christus,
die hem gedragen heeft, laten wij
ons verheugen na deze ballingschap.
O zoete [maagd] Maria.

Oh, nonnencongregatie
uit Burgos, klaag om uw dochter
met gepast eerbetoon,
dat je deze onschuldige vrouw hebt verloren.
Maar juich om haar overwinning,
terwijl zij straalt in heerlijkheid.

Heer, ontferm u over ons
Christus, ontferm u over ons
Jezus, ontzie haar. (3x)

Haast u, Moeder van God,
openbaar de borsten aan de zoon,
zodat zij vrij van zonden moge rusten.
Jezus, ontzie haar.

O, koningin van genade,
breng de Koning der Heerlijkheid tot
bedaren, zodat zij die vandaag is gestorven
met de gezegenden wordt verenigd.
Jezus, ontzie haar.

Engelen, haast u om te helpen,
bescherm haar voor de vijand
en voer haar met jullie mee
voor het aangezicht van God.
Jezus, ontzie haar.

Hemelse Patriarchen,
haast jullie onmiddellijk om te helpen,
opdat de Heer tot bedaren komt,
en genade met haar heeft.
Jezus, ontzie haar.

Sancte Petre subveni
Resoluto homini
Ut in domo Domini
Ista adducatur
Iesu, parce ei.

Martyrum exercitus
Exorate quesumus
Ne tormentis dedita
Nimis molestetur.
Iesu, parce ei.

Sancti Petre martyr
Precibus et meritis
Parce Christe miseris
Tua pietate.
Iesu, parce ei.

Confessores humiles
Ut sint preces flebiles
Deo acceptabiles
Nobis impetrate.
Iesu, parce ei.

O sancte Dominice
Deprecantes respice
Ut cum summo iudice
Ista gloriatur.
Iesu, parce ei.

Chorus alme virginum
Exorate Dominum
Ne pro culpis criminum
Tantum crucietur.
Iesu, parce ei.

Caterina celica
Hanc de penis vindica
[Iesu, ut pre cantica
Letum liberetur].
Iesu, parce ei.

Heilige Petrus, haast u om te helpen,
voor de verlossing van de mensheid,
opdat ze in het huis van de Heer
geleid moge worden.
Jezus, ontzie haar.

Wij vragen u, breng
het leger van martelaren tot bedaren,
opdat zij niet, blootgesteld aan kwelling,
te zeer op de proef wordt gesteld.
Jezus, ontzie haar.

Heilige Petrus, martelaar,
door gebeden en goede daden,
en Christus, door uw goedheid,
spaar de ongelukkigen.
Jezus, ontzie haar.

Nederige biechtvaders,
door wie de smekende gebeden
aanvaardbaar zijn voor God,
laat ons hierin slagen.
Jezus, ontzie haar.

Oh, heilige Dominicus,
zie op ons neer en grijp in,
opdat de hoogste rechter
haar mag eren.
Jezus, ontzie haar.

Koor van de vriendelijke Maagd
stem de Heer welgezind,
opdat hij de fouten der zonden
niet te streng zal straffen.
Jezus, ontzie haar.

Hemelse Catharina,
bescherm haar tegen straf,
[zodat ze door Jezus, net als in de Cantica,
van de dood verlost wordt.]
Jezus, ontzie haar.

Omnis sancti ceteri
Orent voce celeri
Ut a porta inferi
Ista revocetur.
Iesu, parce ei.

Hanc absolve Domine
A quocumque crimine
Ut in celis culmine
Gratis coronatur.
Iesu, parce ei. Iesu, parce ei. Amen.

IN GEVANGENSCHAP - Klacht van de non

Awe meiner iungen tage LIED

Awe meiner iungen tage
Waffen meiner senden clage
Daz man mich wil in ein closter twingen
Da gesich ich nimmer me
Laup, graz, plümen
noch grünen cle
Noch gehor der clainen fogelin singen
Daz ist ain not,
mein freude ist tot
Daz man mich wil schaiden
Von den lieben Freunden mein
Und stirbe ouch in dem leide.
*Waffen, waffen meiner clage,
Diu ich tougenlichen trage.*

Swester, lieben swester mein
Sullen wir geschaiden sein
Von der werlt, daz ist mein maistiu swere
So müs ich wol von schulden clagen
Sol ich nimer Schapel tragen
Wan ich gerne bi der werlde were
Ein Schapel clar
auf meinen hare
Trüg ich fur den weile,
Als man siht die nunne tragen
Z'einer churzeweile.
*Waffen, waffen meiner clage,
Diu ich tougenlichen trage.*

Mogen alle andere heiligen,
zich haasten om te bidden,
zodat ze van de poort van de hel
teruggeroepen wordt.
Jezus, spaar haar.

Verlos haar, Heer,
van welke zonde dan ook,
zodat ze in de hoogste hemelen
vrijelijk gekroond wordt.
Jezus, spaar haar. Jezus, spaar haar. Amen

Helaas, mijn jeugd
Helaas, mijn verlangende klacht,
dat ze mij willen dwingen het klooster in te gaan.
Daar zal ik nooit meer aanschouwen
bladeren, gras, bloemen
en zelfs geen groene klaver.
Ik zal geen vogeltjes meer horen zingen.
Wat een onheil,
het is gedaan met mijn vreugde.
Ze willen mij scheiden
van mijn lieve vriend
en ik sterf vanwege dit verdriet.
*Helaas, helaas, dit is de klacht,
die ik heimelijk in mij draag.*

Zusters, mijn lieve zusters,
dat wij afstand moeten doen van het
wereldse leven, dat is mijn grootste verdriet.
Zo mag ik toch met recht klagen,
dat ik nooit meer bloemenkransen zal dragen,
omdat ik graag onder de mensen wil blijven.
Een heldere krans
op mijn haar
draag ik in plaats van de sluier
(zoals je de nonnen ziet dragen)
als tijdverdrijf.
*Helaas, helaas, dit is de klacht,
die ik heimelijk in mij draag.*

Ich muz der werlde ain urlaup han
 Wenn iz wil an ain schaiden gan;
 Ellen fraude mus mir sere laiden,
 Tanzen, springen, Hoher müt
 Vogelín singen, Meigen blüt
 [muz ich herdan unde jarlanc maiden]
 Trügin fogel[e]in
 den iamer mein
 mohten si wol sweigen
 in dem walt vnd anderswa
 Uff dem grünen zweige.

Waffen, waffen meiner clage,
 Diu ich tougenlichen trage.

Nus ne mi/Nonne sui/APTATUR MOTET

TRIPLUM

Nus ne mi pourroit conforter
 Ne donner joie et soulas,
 Se la bele non au vis cler,
 Qui m'a dou tout mis en ses las.
 Ay mi! Que ferai-je, las!
 Quant merci trouver ne puis?
 He! trop mi va de mal en pis!
 Que, s'osasse plaidier
 et mon droit derraisnier,
 Lors fusse garis;
 Mais riens ne m'i puet aidier
 Fors mercis.

MOTETUS

Nonne sui, nonne, laissiés m'aler,
 Je n'i puis plus arester,
 Ne ja n'i voudrai vos matines sonner,
 Qui sovent mi font peinne et mal endurer.
 De froit trembler,
 tart couchier,
 main lever
 M'estuet sovent, qui mi fait mont grever;
 De riens ne mi plaist tel vie a demener;
 Ces hores avec qu'il m'estuet recorder
 Trop d'ennoi mi donnent,
 Et quant mi doi reposer,
 Matines sonnent.

TENOR **APTATUR**

Ik moet afscheid nemen van de wereld,
 want de scheiding komt naderbij.
 Alle vreugde gaat volledig aan mij voorbij:
 Dansen, springen, vrolijkheid,
 vogelgezing, meibloemen,
 [Ik moet het vanaf nu jarenlang zonder doen.]
 Als de vogels
 mijn verdriet moesten dragen,
 zouden ze zeker zwijgen
 in het bos en elders
 op de groene takken.

*Helaas, helaas, dit is de klacht,
 die ik heimelijk in mij draag.*

TRIPLUM

Niemand zou mij ooit kunnen troosten,
 noch mij vreugde en plezier kunnen geven,
 behalve de mooie non met het stralende gelaat,
 die mij volledig in haar ban heeft.
 Wee mij! Wat moet ik doen, ach wee!
 Omdat ik geen genade kan vinden?
 Oh! Het gaat allemaal van kwaad tot erger!
 Want als ik het durfde te vragen
 en mijn rechten zou verdedigen,
 dan zou ik genezen zijn;
 Maar niets kan mij nu helpen
 behalve verhoring.

MOTETUS

Ik ben een non, een non. laat mij gaan.
 Ik kan hier niet langer blijven en ik heb nooit
 de Metten voor jullie willen luiden, waardoor
 ik vaak pijn en ellende moest ondergaan.
 Ik bibber van de kou,
 slaap pas laat,
 en sta vroeg op.
 Dat moet ik vaak doen en dat stoort mij enorm.
 Het leiden van een dergelijk leven heeft niets
 wat mij bevalt, deze Uren (gebeden) die ik
 moet volgen, geven mij zoveel ergernis,
 en wanneer ik naar bed zou moeten gaan om
 uit te rusten, luiden de klokken voor de Metten.

TENOR HET IS VOORZIEN

Li debonnaire Dieus CHANSON PIEUSE

Vous ne savez que me fist
Ihesu Crist, li miens amis
Quant Jacobine me fist
Par grant amours.

Li debonnaire Dieus m'a mis en sa prison.

Dieus, son dart qui m'a navré,
Comme il est dous et souefz!
N[uit] et jour mi fait penser
Con Dieus [est] dous.

Li debonnaire Dieus m'a mis en sa prison.

Quant regart par paradis,
Dont [li] rois ets mes amis,
De larmes [et] de soupirs
Mes cuers font to[us]

Li debonnaire Dieus m'a mis en sa prison.

Se je souvent plouroie
Et tres bien Dieu amoie,
Il me donr[oit] sa joie,
Autrement non.

Li debonnaire Dieus m'a mis en sa prison.

Quant je pense a Marie,
Qui fu [de] nette vie,
J'ai une jalousie
[Qui fleure] bon.

Li debonnaire Dieus m'a mis en sa prison.

Prions [a] pucele,
Qui fu saint[e et] honneste,
Qu'en paradis nous [mete]:
C'est mout biau don.

Li debonnaire Dieus m'a mis en sa prison.

Plangit nonna fletibus PLANCTUS MONIALIS

Inenarabilibus
Condolens gemitibus
Que consocialibus
– heu misella! –
Nihil est deterius
tali vita!
Cum enim sim petulans
et lasciva.

Je weet niet wat mijn vriend
Jezus Christus, mij heeft aangedaan
toen hij mij een Jacobijn maakte,
in zijn grote liefde.

De lieve Heer heeft mij in zijn gevangenis gestopt.

God, deze pijn die mij verwondde,
wat is hij lief en zachtaardig!
Dag en nacht herinnert hij mij eraan
hoe lieflijk God is.

De lieve Heer heeft mij in zijn gevangenis gestopt.

Als ik het paradijs zie,
waar mijn vriend koning is,
smelt in tranen en zuchten
mijn hart geheel.

De lieve Heer heeft mij in zijn gevangenis gestopt.

Als ik vaak huil
en ik God volmaakt zou liefhebben,
dan zou hij mij zijn vreugde schenken,
anders niet.

De lieve Heer heeft mij in zijn gevangenis gestopt.

Als ik aan Maria denk,
die een zuiver leven leidde,
dan ben ik jaloers
op een prettige manier.

De lieve Heer heeft mij in zijn gevangenis gestopt.

Laten we de maagd aanbidden,
die zo heilig en eervol was,
dat zij ons naar het paradijs mag leiden:
dat is een mooi cadeau.

De lieve Heer heeft mij in zijn gevangenis gestopt.

Een non klaagt
onder onbeschrijflijke tranen
en jammert met even zo grote zuchten:
– oh ik, ellendige! –
Niets is erger
dan zo'n leven!
Hoewel ik schaamteloos
en wellustig wil zijn.

Sono tintinnabulum,
repeto psalterium,
gratum linquo somnium
cum dormire cuperem
– heu misella! –
Pernoctando vigilo
cum non vellem;
iuvenem amplecterer
quam libenter!

Fibula non perfruo,
Flammeum non capio,
Strophium assumerem,
Diadema cuperem
– heu misella! –
Monile arriperem
Si valerem,
Pelles et herminie
Libet ferre.

Ago trabe circulum,
Pedes volvo per girum,
Flecto capud supplicium,
Non ad auras tribuo,
– heu misella! –
Manus dans, in cordibus
Rumpo pectus,
Linguam tero dentibus
Verba promens.

Lectus est in pissinis,
Filtris non tappetibus,
Cervical durissimum,
Subter filtrum palea
– heu misella! –
Vincor lance misera
Et amara,
E succis farinule et caseo.

Ik luid de bel
en zing het psalter steeds opnieuw,
en verlaat mijn aangename droom,
hoewel ik liever zou slapen,
– oh ik, ellendige! –
en de hele nacht wakker blijven,
hoewel ik het niet wens.
Hoe graag zou ik mijn toevlucht willen nemen
in de armen van een geliefde!

Ik verheug me niet over de broche,
kan geen bruidssluier dragen,
hoe graag ik de krans had willen ontvangen
en naar de diadeem verlangde
– oh ik, ellendige! –
Ik zou de halsband hebben gepakt,
als ik dat had kunnen doen;
en hermelijnhuiden
draag ik graag.

Ik loop op en neer
over de houten vloer,
Ik buig nederig mijn hoofd,
zonder het naar de hemel te richten.
– oh ik, ellendige! –
Terwijl ik me overgeef aan mijn lot,
breekt mijn hart in mijn borst,
ik bijt op mijn tong,
als ik de woorden uitspreek.

Het bed is klein,
gemaakt van vilt, geen wollen dekens,
het kussen is heel hard
en onder het vilt zit kaf
– oh ik, ellendige! –
Ik ben teneergeslagen door het eten,
zo arm en bitter,
van bloemige pap en kaas.

Tunica teterrima,
Interula fetida
Stamine conposita;
Cenosis obicibus
– heu misella! –
Fex cupedes adolens
Inter pilos,
Atque lens perferitur,
Scalpens carnes.

Iuvenis, ne moreris!
Faciám quod precipis;
Dormi mecum! Si non vis,
Tedet plura dicere
– heu misella! –
Atque magis facere,
Perdens vitam,
Cum possim eruere
Memetipsam.

De onderjurk is erbarmelijk,
het ondergoed stinkt
gemaakt van ruwe draden;
in deze smerige barakken
– oh ik, ellendige! –
is de smerigheid te ruiken
in mijn sierlijke haar,
en mijn huid is gekrast
door het fijndrukken van de luizeneieren.

Jongeman, je zult niet aarzelen!
Ik zal doen wat je verlangt;
slaap met mij! Als je niet wilt,
valt er niets meer te zeggen
– oh ik, ellendige! –
en niets meer te doen,
dan mijn leven uit te doven
door mezelf
te gronde te richten.

Joliement/Quant voi/Jé sui jolïete/APTATUR MOTET

QUADRUPLUM

Joliement en douce desirree
Qui tant m'a souspris
J'aim la blondete
Doucete
De pris,
Comme celui ou j'ai mis ma pensee.
He! s'en chanterai doucement pour s'amistie
Acoler et baiser
M'a couste et coustera
Ja vilein part n'i avra:
Nostra sunt sollempnia,
Car trop biau deduit i a.
C'est trop douce vie
Que que nus en die,
De baiser, d'acoler,
De rire et de jouer
A sa douce amie.
Trop fait a proisier
Qui l'a sans dangier
Mes l'amor devee
Ait courte duree.
Mal ait amors ou pitie
Et douçor n'est trouvee.

QUADRUPLUM

Vreugdevol en met zoet verlangen,
dat mij zozeer heeft verrast,
bemin ik de blondine,
het snoepje,
de waardevolle,
waar ik al mijn denken op heb gericht.
Ah, Ik zal lieflijk zingen ter wille van haar liefde.
Het knuffelen en kussen
komt en zal mij duur komen te staan.
Geen slechterik zal hier ooit aan meedoen:
De feesten zullen de onze zijn, want daarin
schuilt zo'n aangename gelukzaligheid.
Het is zo'n zoet leven
– ongeacht wat ons wordt verteld –
als je kust, knuffelt,
lacht en speelt
met een lieve vriendin.
Hij hecht er teveel waarde aan
het zonder problemen te krijgen,
maar misplaatste liefde
is slechts van korte duur.
Vervloekt is liefde waarin mededogen
en lieflijkheid niet zijn te vinden.

TRIPLUM

Quant voi la florete
 Naistre en la pree,
 Et j'oi l'aloete
 A la matinee
 Qui saut et volete,
 Forment m'agree!
 S'en dirai chançonete:
Amouretes [jolietes]
M'ont navre.
Et non De!
 Li cuers mi halete
 En jolivete:
S'ai trove amouretes
a mon gre;
 Jolivement,
 Cointement
 Soutivement
 M'ont le cuer emble
 Et enamoure
 Tant doucement.
 Pour noient
 Mi tient ceste abeïe:
 Trop use ma vie
 En grief tourment;
Je ne vivrai mie
Longuement.

MOTETUS

Je sui joliete,
Sadete, plaisans
 Joine pucelete:
 N'ai pas quinze ans,
 Point ma mamelete
 Selonc le tans:
 Si deüsse aprendre
 D'amors et entendre
 Le samblans
 Deduisans;
 Mes je sui mise en prison.
 De Dieu ait maleïçon
 Qui m'i mist!
 Mal et vilanie et pechie fist
 De tel pucelete

TRIPLUM

Als ik de bloem
 zie bloeien in de weide,
 en de leeuwerik
 's ochtends hoor,
 hoe ze springt en fladdert,
 dan ben ik diep tevreden.
 Dan zal ik een liedje voordragen:
Vrolijke liefde
heeft mij verwond.
En bij God!
 Mijn hart klopt
 van vreugde:
Omdat ik een liefde heb gevonden,
die mij bevalt:
 vrolijk,
 bevallig,
 subtiel,
 heeft zij mijn hart veroverd
 en zo lief,
 vol vervoering.
 Tevergeefs
 houdt dit nonnenklooster mij vast:
 Ik verspil mijn leven
 in vreselijke pijn;
Ik zal niet
lang leven.

MOTETUS

Ik ben een vrolijk,
sierlijk, schattig
 jong meisje:
 Ik ben nog geen vijftien jaar oud,
 mijn borsten groeien
 in de loop van de tijd:
 Ik zou moeten leren
 over de liefde en
 het genotvolle spel
 leren kennen.
 Maar ik werd in de gevangenis gestopt.
 Moge God hem vervloeken
 die mij hierheen heeft gestuurd!
 Een kwaadaardige, gemene en zondige daad
 heeft hij gepleegd, zo'n jong meisje

Rendre en abiète.

Trop i mefist,

Par ma foi;

En relegion vif a grant anoi

Dieus, car trop sui jonete.

Je sent les doz maus desoz ma ceinturete:

Honnis soit de Diu

qui me fist nonnete!

TENOR **APTATUR**

Quant se vient en mai LIED

Quant se vient en mai ke rose est panie,

je l'alai coillir per grant druerie.

en pouc d'oure oi une voix serie

lonc un vert bousset pres d'une abiète.

Je sant les douls mals leis ma senturete.

malois soit de deu ki me fist nonnete.

Ki nonne me fist, Jesus lou maldie.

je di trop envis vespres

ne conplies:

j'amaixe trop muels moneir bone vie

ke fust deduissans et amerouse.

Je sant les douls mals leis ma senturete.

malois soit de deu ki me fist nonnete.

Elle s'escrait 'com seux esbaihie!

e deus, ki m'ait mis en ceste abaie!

maix ieu en istrai per sainte Marie:

ke ni vestirai cotte ne gonnete.

Je sant les douls mals leis ma senturete.

malois soit de deu ki me fist nonnete.

Celui manderaï

a cui seux amie,

K'il me vaigne querre en ceste abaie,

s'irons a Paris moneir bone vie,

car il est jolis et je seux jonete.

Je sant les douls mals leis ma senturete.

malois soit de deu ki me fist nonnete.

naar een nonnenklooster te sturen.

Hij heeft slecht gedaan

naar mijn overtuiging.

In deze religieuze gemeenschap leef ik in grote ontevredenheid, Oh God, omdat ik te jong ben.

Ik voel de zoete kwellingen onder mijn riem:

moge God degene vervloeken

die mij tot non heeft gemaakt!

TENOR **HET IS VOORZIEN**

In mei, wanneer de roos bloeit,

ging ik ze plukken, gedreven door grote liefde.

Opeens hoorde ik een lieve stem

uit een struik bij een klein klooster.

Ik voel de zoete pijn onder mijn riem.

Vervloekt hij die mij tot non heeft gemaakt!

Jezus vervloekt degene die mij tot non

heeft gemaakt. Ik bid veel meer Vespers

en Completen dan mijn lief is.

Ik zou veel liever een mooi leven leiden,

dat plezierig is en amoureu.

Ik voel de zoete pijn onder mijn riem.

Vervloekt hij die mij tot non heeft gemaakt!

Ze riep: 'Wat ben ik verdrietig!

En God, wie heeft mij in het klooster geplaatst?

Maar ik zal daar vandaan vluchten, bij de heilige

Maria, en zal nooit een pij of habijt dragen.

Ik voel de zoete pijn onder mijn riem.

Vervloekt hij die mij tot non heeft gemaakt!

Ik laat het vertellen

aan degene wiens vriendin ik ben,

dat hij mij uit dit klooster komt halen,

we zullen een leuk leven leiden in Parijs,

omdat hij galant is en ik jong.

Ik voel de zoete pijn onder mijn riem.

Vervloekt hij die mij tot non heeft gemaakt!

Quant ces amis ot la parole oie,
de joie tressaut, li cuers li fremie,
et vint a la porte de celle abaie:
si en getait fors sa douce amiete.
*Je sant les douls mals leis ma senturete.
malois soit de deu ki me fist nonnete.*

In virgulto graciae SEQUENS

In virgulto graciae
arbor pudicie
radices peregit.

Circumsepta surculis,
exornatur flosculis
quos excultor legit.

Virgultum ecclesia,
dei sapiencia
quam replet doctrina.

Circumductus surculus
vivens una populus
sub lege divina.

Virginalis concio
i[n] nitoris pallio
decus signat florum.

Flores legit ortuli
Christus, auctor seculi
et rex angelorum.

Supplicemus igitur
regi per quem regitur
omnis status rey.

ut in orto glorie
fructum coram facie
nos metamus dei.
Amen.

Als haar vriend deze woorden hoort,
barst hij uit van vreugde en zijn hart beeft.
Hij gaat naar de poort van dit klooster
en bevrijdt zijn lieve vriendin.
*Ik voel de zoete pijn onder mijn riem.
Vervloekt hij die mij tot non heeft gemaakt!*

In de tuin van genade
heeft de boom van zuiverheid
wortel geschoten.

Rondom zijn scheuten,
is hij versierd met kleine bloemen,
die de (hemelse) tuinman heeft uitgekozen.

De tuin is de kerk,
die door de wijsheid van God
met zijn doctrine is gevuld.

Rond zijn scheuten
leeft een volk
onder de goddelijke wet.

De verzamelde maagden,
gekleed in witte gewaden,
verbeelden de pracht van de bloemen.

De bloemen van de kleine tuin
zijn verkozen door Christus, de Schepper
van alle eeuwen en Koning der Engelen.

Laten we daarom de koning,
die al wat blijft bestuurt,
nederig verzoeken

of we in de tuin van glorie
de vruchten mogen binnenhalen
voor het aangezicht van God.
Amen.

ensemble Peregrina

Ensemble Peregrina is in 1997 in Basel opgericht door de Poolse zangeres en musicologe Agnieszka Budzińska-Bennett. Zij en de andere ensembleleden ontmoetten elkaar gedurende hun studie aan de Schola Cantorum Basiliensis. Peregrina onderzoekt en interpreteert sacrale en wereldlijke muziek uit Europa tussen de negende en veertiende eeuw. Het accent ligt op de vroege polyfonie en het monofone repertoire van de Notre Dame School en de *nova cantica* uit de Aquitaine (Zuidwest-Frankrijk). Origineel bronnenmateriaal en recent musicologisch en historisch onderzoek vormen de basis voor hun interpretatie en stijlkeuze, zonder dat dit ten koste gaat van de vocale balans en klankschoonheid.

Ensemble Peregrina heeft in de loop der jaren vele cd's opgenomen, steeds met een thematische samenhang. Daaronder *Miracula* met middeleeuwse werken voor St. Nicolaas (2014), een vierdelige reeks *Mare Balticum* met middeleeuwse muziek uit Denemarken (2017), Finland en Zweden (2019), liederen van Wizlav von Rügen (2020) en muziek uit Noord-Duitsland en Polen (2021). Vorig jaar verscheen *Vox dilecti mei* met de vroegste zettingen van het Hooglied. Het programma van dit concert komt in hoge mate overeen met de cd *Veiled Desires - Nuns' Love and Nuns' Life in the Middle Ages* (2012). De naam Peregrina, de 'zwervende', verwijst naar de overdracht van muziek

en ideeën in middeleeuws Europa, maar weerspiegelt ook de persoonlijke reizen van de zangers zelf. De ensembleleden zijn afkomstig uit Polen, Finland, Frankrijk, Groot-Brittannië en Zwitserland. Het samen muziek maken vanuit een verschillende herkomst versterkt de interactie tussen en het samengaan van culturen en geschiedenissen in de muziek die zij uitvoeren.

ensemble Peregrina © Martin Chiang

Musica Sacra Maastricht is een coproductie van Stichting Musica Sacra en Theater aan het Vrijthof en wordt mede mogelijk gemaakt door

FONDS
PODIUM
KUNSTEN
PERFORMING
ARTS FUND NL

theater
aan het vrijthof

Gemeente Maastricht

provincie limburg

FONDS 21

VSBfonds.
iedereen doet mee

elisabeth
strouven
fonds

Met dank aan Stichting Katholiek Steunfonds Onderwijs Maastricht en Omgeving (KSOM).

M

u

S

o

Festivalleiding en fondsenwerving Erwin Roebroeks **Programmacommissie** Jacques Giesen (vz), Sylvester Beelaert, Bas Geerts, Jos Leussink, Erwin Roebroeks, Tamar Tarenskeen, Saskia Törnqvist en Susanne Vermeulen **Marketing, vormgeving en publiciteit** Charlene Arsasemita, Willemijn Doelman en Emmanuel Merkus **Productie** Raf Meijers **Hoofdredactie** Erwin Roebroeks **Redactie** Sylvester Beelaert, Philip Leussink en Jacinta Wetzler **UITbalie** Susan Meisen en Flora Minis **Technische coördinatie** Judith Bruijnzeels en Frank Wijnands **Expositiebegeleiding** Peter Snellens **Facilitair** Nandi Nijsten **Financiën** Jos Spauwen **Festivalbeeld** Raani Mohamed en Yaisa Stoop, studenten **Vormgeving | Visuele Communicatie**, Zuyd Hogeschool **Directeur-bestuurder** Brigitte van Eck **Raad van Toezicht** Klaartje Peters (vz), Barbara de Heer, Bas Huyser, John Monseweijne en Ingeborg Stijnen • musicasacramaastricht.nl